

DOMOVINA

Upravišтво „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva cesta 16, Telefon 72

Izhaja vsak petek.

Naročnina: Cetrletno Dln 6—, polletno Dln 12—,
celoletno Dln 24—.

Konec Samostojne kmetijske stranke

Te dni je bil v Čurugi kongres Srbske zemljoradniške stranke. Prišli so tjakaj tudi zastopniki Samostojne kmetijske stranke, med njimi dr. Drago Marušič, član načelstva SKS., in Aleksander Železnikar, urednik «Kmetijskega lista». Po daljših posvetovanjih je prišlo do združitve SKS. s Srbsko zemljoradniško stranko. SKS. prestane biti samostojna stranka, temveč bo le del Srbske poljedelske stranke, ki jo vodita poslanca Vojislav Lazić in Jovan Jovanović (Pižon).

Kakor je znano, se je ustanovila SKS. začetkom leta 1920. s sodelovanjem JDS. Namera ustanoviteljev je bila, da se s to organizacijo ne strga napredna fronta, ampak da delata JDS. in SKS. po dogovorjenem načrtu neprestano skupaj, vsaka v svojem delokrogu. V ta namen so vodilni člani SKS., njeni ustanovitelji, sklenili pogodbo za volitve, ki je zagotavljala skupno kandidatsko listo JDS. in SKS., obenem pa mesečno podporo za volilno borbo. Ko pa si je SKS. z denarjem JDS. nekoliko utrdila stališče in prevzela organizacije JDS. in nekaj odličnih članov, je enostavno prelomila pismeno pogodbo. To je bil začetek nesoglasja, ki pa se je pozneje poglobilo, ker je SKS. dosledno zastopala interese srbskih zemljoradnikov, zlasti glede izvoza žita in mlači ter se postavila na veleagrarno stališče.

Lansko jesen so se nasprotja z JDS. znova pogoršala. Za oblastne volitve, ki so se pričakovale, sta JDS. in SKS. v mariborski oblasti sklenili kompromis pismeno. 14 dni nato ga je SKS. preklicala. V borbi za ljubljansko občino je SKS., dasi v vladi, podprla takozvane zajedničarje, da upropasti demokrate. Pri Zvezi slovenskih zadrug, kamor so demokrati pozvali SKS. na složno delo, se je 1. 1922. sklenil pismen dogovor za sporazumne volitve v načelstvo. Na temelju tega dogovora so se zbrala pooblastila. S temi pooblastili je SKS. na občnem zboru prelomila pismeno pogodbo in izbaenila demokrate iz načelstva, češ, da predsednik SKS. ni bil pooblaščen podpisati pogodbo. Pri Hipotekarni banki so se SKS. zvežali z radikali in Jadransko banko, da vržejo demokrate, ki so v najtežjem boju izvajali udeležbo zadružništva pri tem zavodu.

Pri skupščinskih volitvah je JDS. ponudila kljub strašnim nepoštenostim glede na grozečo zmago SLS. zopet bratsko

roko za volilni kompromis. Gg. Pucelj in Drofenik pa sta ga s posmehom zavrnila. S tem sta okoristila SLS. za najmanj štiri mandate. Posledice niso izostale in propadla je SKS. pri volitvah tako, da je samo gg. Pucelj prišel v skupščino s podkoliškim mandatom.

Kljub temu so naprednjaki tudi po volitvah predlagali skupno delo in organizacijo, a SKS. je predlog ošabno odbila, češ, da se ne druži z nobeno stranko, kjer niso samo kmetje. In sledeč temu načelu je danes SKS. pod vodstvom nekmetov gg. Pucelja, inženjerja Zupančiča in urednika Železnikarja opustila svojo samostojnost in se pridružila Srbski zemljoradniški stranki.

Ta korak je obžalovanja vreden. Srbska zemljoradniška stranka je v popolnem propadanju. Ona zastopa samo srbske kmečke interese. Vodi sicer neizprosen boj proti gg. Pašiću in radikalcem, a v resnici je ves ta boj brez demokratov nemogoč.

Samostojne kmetijske stranke torej ni več, ampak imamo namesto SKS. le Zemljoradniško stranko s pokrajinskim odborom v Sloveniji.

Kaj sledi iz tega, je za nas jasno. Naprednjaki, SKS. je končno odklonila iti z nami. Kakor ji je bil pri volitvah madžarski fabrikant Geza Hartner ljubši od Slovencev dr. Žerjave, ki je ustanovil SKS., tako je zdaj rajši šla v Srbijo in se izročila propadli ZS., namesto da bi dala roko ostalim naprednjakom v Sloveniji.

Samostojna, v lepih nadah si nastala, dokler si bila iskrena, si napredovala, ker smo se demokrati zate borili. Ko pa si stopala od laži do laži, prelamljala pogodbe, ki si jih podpisala, in žalila napredno idejo, brez koje ti ni obstanka, s tem, da si na veselje klerikalcev razbila napredni blok, je začel tvoj konec. Danes nisi več Samostojna. Naprednjaki, na skupno delo!

Politični pregled

Naši klerikalci so danes v veliki zadregi. Njihov zaveznik Radić, s pomočjo katerega so upali razbiti državo, je zbežal v inozemstvo, ker se je ustrašil sodišča. V tem je iskati vzrok, da se je

needinost med klerikalci

zopet jasneje pokazala. Eni uvidevajo, da je boj proti državi nemogoč in bi radi dobili Slovenijo za svojo molžno kravo. Da bi to dosegli, so se začeli pogajati z radikalcem, ki so preslabi, da bi sami vladali, pa iščejo zaveznikov, ki bi povečali število

njihovih glasov v narodni skupščini. Sporazum med radikalcem in klerikalci bi se čisto lahko dosegel, ako bi bili vsi klerikalni voditelji zadovoljni samo s tem, da bi padla Slovenija pod njihovo oblast. Med klerikalnimi voditelji pa je tudi dosti takih, ki s tako kupčijo niso zadovoljni in hočejo imeti uresničene Radićeve črne načrte, katerih uresničenje bi zaslužilo Slovence Nemcem, Italijanom in Madžajem.

Tako torej najbrže ne pride do sporazuma med klerikalci in radikalcem in ti slednji se bodo nahajali v narodni skupščini, ki se sestane že v teku tega meseca, v mnogo težjem položaju nego došlej, ker so se medtem hudo sprli s svojimi dose-danjimi

turškimi zavezniki,

ki jih menda ne bodo več podpirali v narodni skupščini tako odločno kot do sedaj. Turki bi namreč radi popolnoma gospodarili v Macedoniji kot v onih časih, ko je dežela bila še pod Turčijo. Ti turški nekdanji veljaki se ne morejo sprijazniti z novimi razmerami in ker so jim radikali pri zadnjih volitvah obljubili, da se bodo ozirali na njihove želje, so turški poslanci v narodni skupščini glasovali za vse vladine predloge. Ko je pa šla narodna skupščina na počitnice, so se vršile v Srbiji občinske volitve, pri katerih je prišlo med Turki in Srbi v Macedoniji do krvavih spopadov, ki so povzročili neprijateljsko razmerje med dosedanjimi prijatelji. Radikalska vlada je torej zelo na tehtnici.

Tako se naša notranja politika prav čudno suče od onega časa,

odkar demokratov ni več v vladi.

Dokler so radikali in demokrati delali skupaj, je šlo lepo naprej, sedaj bomo pa imeli večne krize, ker v skupščini ni prave in zanesljive večine. To je pa slabo. Radikali vsak dan vnovič dokazujejo, da so že prestara stranka, da bi mogli sami vladati. Med njimi bi moralo biti nekaj mlajšega, bolj delavnega in bolj dostopnega duhu novega časa. Tega v sedanji vladi ni in se danes pri nas vlada tako, kakor se je vladalo pred več desetletji.

Tudi v zunanji politiki naše države so nastopili razni dogodki, v katere mi sicer nismo direktno zapleteni, ki se nas pa močno dotikajo. To je

spor med Grčijo in Italijo,

ki je nastal radi umora članov italijanske razmejitvene komisije na grško-albanski meji. Kdo vé, kdo je ubil te Italijane, ali Italija je v svoji prešernosti takoj okrivila Grke in je zahtevala od grške vlade tako

zadoščenje, ki ga ne bi dala vlada nobene svobodne države na svetu. Grška vlada je te zahteve odklonila in ker je v tem Italija zasedla grški otok Krf, je izročila grška vlada celo zadevo svetu Zveze narodov, ki ravnokar zboruje v Ženevi.

To je pa za Italijo usodepolno, ker je protipravno zasedla tujo deželo in danes se nahaja

Italija v velikih škripcih.

ker proti njeni nasilnosti nastopa ves civilizirani svet. Na čelu vsega pokreta proti italijanski samovolji pa stoji vedno močna Anglija, ki je že poslala svoje vojne ladje v vzhodno Sredozemsko morje.

Ako bi nastala vojna med Grčijo in Italijo, bi se zopet začele deliti države na eno ali drugo stran. To bi pa izzvalo novo svetovno vojno in zato se bo

morala Italija umakniti.

ker nove vojne si nihče na svetu ne želi. Svet Zveze narodov bo gotovo prisilil Italijo, da izprazni zasedeni grški otok Krf.

Mi smo s takim izidom lahko zadovoljni, ker dobi Italija enkrat zaslužen lekcijo. Vsa zadeva grško-italijanskega spora bo po vseh izgledih končala le z velikim

italijanskim diplomatičnim porazom.

ki bo Italijane morda malo spametoval, da ne bodo v zunanji politiki več tako brezobzirni.

Dopisi

ŠMARJE PRI LJUBLJANI. Le malokdaj beremo kaj novega iz našega kot najoddaljenejša zagorska vas pozabljenega kraja. Sreča naša, da imamo kaplana g. Janka Sedeja. Če bi ne imeli njega, bi zapadli popolnoma pozabljenju. Edino ta gospod nas je rešil in on skrbi, da čitamo vsaj včasih kaj novega od nas. Posebno v zadnjem času so nam nudili ljubljanski dnevniki zanimive izjave nekoga tukajšnjega železničarja, ki pa niso posebno laskave in še manj častne za našega dušnega pastirja. — In zopet smo zvedeli nekaj novega in zanimivega. Dan pred zagrebškim kongresom, kamor je bil namenjen tudi

g. Sedej — vsaj on je tako trdil, ko se je poslavljaj od svojih najljubših — je imel v Ljubljani to smolo, da se je zaletel s kolesom v voz in prišel ves polomljen domov ter moral za več dni v posteljo. Hudobni jeziki trdijo, da je bilo krivo izposojeno kolo, ker ga ni bil vaju, drugi zopet, da je bil možakar sladko ginjen. Toda, kakor rečeno, vzrok nam ni natančno znan, znano nam je pa, da je moral ostati več dni v postelji in da ga je nadomestoval njegov stanovski tovariš, tu vobče priljubljeni kaplan g. Sever. Bolezen je trajala do katoliškega shoda v Ljubljani, kjer se je g. Sedej zopet pojavil. Ob povratku s shoda je pravil nekemu železniškemu uradniku, da se je potolkel pri vstopu v vagon posebnega vlaka, in se hudoval nad vagoni. Toda to ni bila huda poškodba, kajti takoj potem se je lotil mešetarenja. To pa ni ravno primeren posel za katoliškega duhovnika. Kaj je g. dekanu Pešču vse prav? Zakaj se g. dekan za g. kaplana tako malo briga? Od zadnjih državnozborskih volitev je postal g. Sedej celo njegov ljubljeneč, to pa najbrž zaradi tega, ker je pred volitvami hujškal ljudi, naj onemogočijo napredne shode. Ko je prišel g. kaplan k nam, se je povsod v naprednih krogih izdajal za naprednjaka. Ker so ga pa povsod polagoma spoznali in mu pokazali vrata, je pokazal svojo pravo barvo in tudi javno pokazal, da je vnet in zagrizen klerikalni priganjač. V razsvetljenje lastnosti g. kaplana naj služi nastopno: Pred volitvami je napeljeval ljudi, naj onemogočijo shod SKS v Grosupljem, sedaj pa moleduje in nadleguje g. Puclja, naj mu izposluje pokojnino kot bivšemu vojaškemu kuratu. To je drznost prve vrste. Zvedeli smo, da je g. Sedej premeščen v Boštanj pri Sevnici. Želimo mu srečno pot in kličemo: «Do nevidenja!» Boštanjcem pa prav nič ne zavidamo tega biserja. Spoznali ga bodo, kakor smo ga mi. Sejal je vihar, toda zadela ga je kazen; bil je obsojen zaradi razžaljenja časti na 24urni zapor ali 200 kron denarne kazni in povrnitev vseh stroškov. Upamo, da kmalu odide in da se k nam povrne zopet oni blaženi mir, ki je bil pred njegovim prihodom. — Več faranov.

KRANJ. Prošlo nedeljo je naša Narodna čitalnica slovesno proslavila 60letnico svo-

jega pomembnega kulturnega dela. Na predvečer se je v sokolski telovadnici vršila predstava Cankarjeve drame «Kralj na Betajnovi», ki je uspela v vsakem oziru. Obsežni program nedeljskega slavnostnega dne pa je po jutranjem sprejemu mnogobrojnih milih gostov od blizu in daleč bil izčrpan z vzorno točnostjo in veliko prisrčnostjo. Krasen sprevod, ki se je pomikal po mestu, se je ustavil pred Drukarjevo hišo, kjer je po slavnostnih nagovorih bila odkrita spominska plošča pesniku Simonu Jenku. Popoldne se je v novem Narodnem domu razvila lepa domača zabava, ki je v polni meri zadovoljila vse mnogobrojne goste.

HLEBCE PRI LESCAH. Dragi g. urednik, dovolite nam nekoliko prostora, da tudi mi napišemo nekaj iz našega kraja. Naša vasica je prav majhna: ima 24 hišnih števil in šteje smo 119 prebivalcev. Vendar imamo lepo delujoče prostovoljno gasilno društvo, ki se je ustanovilo šele leta 1920. po izbruhu požara v Predtrgu pri Radovljici. V tej kratki triletni dobi si je društvo kljub draginji postavilo Gasilni dom. Imamo lepo brizgalno in nekaj cevi za prvo silo, nekaj cevi pa imamo že naročenih. Člani imajo gasilne kakor paradne obleke. Društvo ima še tudi nekaj drugega orodja. Sploh se moremo izreči glede delavnosti društva zelo pohvalno. V sredo 29. avgusta, ko je pri nekem malem posestniku v Begunjah izbruhnil požar, so bili naši gasilci na prvi znak požara takoj pripravljeni in kmalu z vozom na licu mesta. To je prvi požar, katerega so pomagali gasiti naši gasilci, ki so se zaradi svoje točnosti in hitrosti res izborna obnesli. Vsa čast! V soboto 8. t. m. priredi naše gasilno društvo lepo veselico s srečolovom na vrtu in v gostilniških prostorih «Triglava» v Lescah. Začetek ob 15. uri. Bog daj vreme! Pridite!

JESENICE NA GORENJSKEM. Ker cilji demokratske stranke ne vodijo nazaj v staroveško temo, marveč naprej k luči, zaradi tega se tukajšnji demokrati nismo zanimali za tisti katoliški shod v Ljubljani, ki je bil nekaj odsev one žalostne dobe, ko je sveta inkvizicija imela vso moč nad človeštvom v svojih rokah. Orlovski polomija v telovadbi nas ni prav nič iznenadila, ker kaj boljšega od gospodov Orlov sploh nismo pričakovali.

Zvonko Savinjski Ermenc:

Novi zvonovi

(Konec.)

Napočil je končno znameniti dan. Vsa vas je bila v mlajih, okrašenih z zelenjem in cveticami. Cerkev se je zdela bolj podobna cvetnemu gaju kakor svetišču.

Ob vhodu v vas se je natrlo ljudi, da niso pomnili niti najstarejši ljudje tolikega obiska.

Pevsko društvo «Zarja», gasilno društvo, godba na pihala, Marijina družba, da še sama sveta Barbara v tronu je prišla iz farne cerkve, da sprejme svoje varovance.

Na bližnjem griču se oglase topiči. Kmalu nato se prikaže izza ovinka prvi voz, za njim drugi. Na prvem so peljali največjega, na drugem dva manjša. Vsi so bili kar pokriti s cvetjem.

Godba je zaigrala, njej je sledil pozdravni govor in pozdrav pevskega društva. Počasi se je pomikal sprevod po klancu k cerkvi. Tam so jih razložili in množica se je razšla.

Vstalo je lepo nedeljsko jutro. Od vseh strani so se zbirali domači farani, a prišlo je tudi mnogo gostov iz sosednjih far, da prisostvujejo slavnosti blagoslovljenja zvonov in njih dvignjenju v zvonik. Prihajali so moške z vivčki, ustavljali se pred cerkvijo v pomenkovanjih, mrgolelo je pisanih rut in veselega gostolenja med košatimi kmetkami in dekleti. Fantje pa so se zbirali blizu cerkvenih vrat, kjer so Lesjakov oče stali za mizo pripravljeni, da otvorijo licitacijo in končno odločijo ponosnega «jezdca». Med fanti je bil tudi Joža. Molčal je, včasih postrani pomeril veliki zvon in večkrat segel z roko ob suknji, kjer je tičala listnica. Pri tem mu je burneje vzvalovilo srce, ki pa se je na mah pomirilo, ko je pričela licitacija...

«Dvesto kron, k prvemu!» je zaklical Lesjak.

«Tristo,» je koj dostavil Zagajev Jožko.

«Tristo k prvemu!»

«Štiristo!» se tedaj skorajži Joža in vrže s tresočo roko sto kron na mizo.

Licitirali so dalje. Joža je metal in metal, odnehati ni hotel. Popadla ga je strast, ki je podobna igralski. Čim višje je šlo, tem manj se mu je zdelo škoda denarja.

Klici so postajali redkejši in čisto je moral Lesjak siliti fante, naj ponujajo več, sicer bo zaklical usodni: «k tretjemu!»

Lesjak je klical osem tisoč, ko je vrgel Joža, že čisto višnjev v obraz, zadnji stodinarski bankovec.

«K prvemu, drugemu in — tretjemu!» je hitro zaklical Lesjak, videč Jožev obraz. In — Joža je postal «jezdec»!

Komaj je izrekel Lesjak odločilno besedo, je Joža že drl k velikemu zvonu, ki je čakal povezan, da ga dvignejo. Zbasal se je nanj, zagrabil z rokama za vrv, se ozrl kakor kralj po množici in zavriskal, da se je razlegalo daleč po vasi. Njegov obraz je žarel veselja, slep za zavidne poglede okrog stoječih. Kotnikova Jera je jezno migala z brado, da je ravno njen «tepec» moral zmagati. Toda kaj Jož mar Jerina jeza!

Presrečen je začutil, da mu izginjajo tla pod nogami, godba je zaigrala stari Ra-

Sele, ko je zadnjo nedeljo neki duhoven tukaj pridigal, kako lepo je bilo na katoliškem shodu, koliko Orlov, Orlic, zastav, godb in pevskih društev ter da so na shodu ubili trdi hudobnega duha, smo postali bolj pozorni na to klerikalno prireditve. Mnogo smo že čitali in od starih ljudi slišali, kako so nekdaš sveti mošnje in duhovniki izganjali hudiče, nismo pa še slišali in ne videli, kako se hudobec ubije. Ker pa vemo, da vi, gospod urednik, marsikaj vidite in slišate, ste gotovo tudi ta obred opazovali. Zato vas prosimo, da bi v eni prihodnjih števil »Domovine« nam natančneje opisali ves prizor, ki je bil pač gotovo zelo zanimiv.

GORENJI LOGATEC. V nedeljo dne 2. t. m. je imela naša krajevna politična organizacija demokratske stranke ob številni udeležbi svoj občni zbor, ki se ga je udeležilo tudi vodstvo oblasne organizacije iz Ljubljane. Odborovo poročilo je bilo z odobravanjem vzeto na znanje. V novi odbor je bilo poleg dosedanjih članov izvoljenih še par mlajših moči. Med slučajnostmi sta govorila tudi načelnik Ribnikar in dr. Žerjav. Oba govora sta bila navdušeno sprejeta. Občni zbor je pokazal vnovič, da napredna gornjelogaška trdnjava še krepko stoji. — Pred tem zborovanjem se je vršil informativni sestanek krajevnih političnih organizacij iz vsega političnega okraja. Sklenilo se je ustanoviti dvojne okrajnih organizacij, in sicer za logaški sodni okraj s sedežem v Gornjem Logatcu ter za sodna okraja Cerknica in Lož s sedežem v Cerknici. Volilni imeniki so že razgrnjeni pri županstvu. Opozarjamo vse somišljenike, da nemudoma pogledajo, če so pravilno vpisani. Jeza na dan volitev, da je kdo izpuščen iz imenika in vsled tega ne more voliti, je prepozna. Morebitne napake ali pomanjkljivosti naj se naznanijo krajevni politični organizaciji.

SV. LENART NAD LAŠKIM. Po triletnem dolgem pričakovanju smo šele dobili zaželeni zvon, katerega so v sprevedu prinesli do cerkve. G. župnik je že pred dvema letoma oznanjeval, da dobimo čez 14 dni zvonove. Tako je rekel skoro vsako drugo nedeljo raz lece. Zato so tudi dekleta že dve leti pletla vence za to slovesnost. Človek bi pričakoval zaradi tega, da bo od cerkve do

kolodvora vse posuto z venci. Bilo pa ni tako. Spreved dne 29. avgusta se je vršil tako-le: Cerkveni ključar Deželak je nesel v majhnem košu zvonček, zraven pa sta šla dva moža, vsak s svojo palico. Mislil sem si: Takle zvonček je za pred oltar, ne pa za stolp. Za tak zvonček pa res ni bilo treba nikake baharije. Kdaj ga bodo potegnili v stolp, mi ni znano. Upamo, da nas bo g. župnik pravočasno obvestil o slovesnostih, da se je udeležimo in povabimo nanjo tudi sosedne župljane. »Bog živi!«

SV. TOMAŽ V SLOVENSKIH GORICAH. Pri nas imamo mežnarja (»orgelista«), ki se mu ne godi slabo. Zamerimo mu pa, da sam povzroča nesnago v zvoniku. Tudi komisija, ki je zadnjič prišla, da izračuna stroške za popravilo cerkve, se je zgražala nad nesnago, ki jo je našla v zvoniku. Župnik najbrž v zvoniku še ni bil, da bi napravil red. Voža od pobranih zvonov ima mežnar v svojih vinskih kletih, da po njih kotali sode navzdol. Ubogi farani pa naj ob prihodu novih zvonov kupijo zopet nove. Medtem ko si poedinci pri cerkvi znajo dobro pomagati za svoj blagor, pa farani in tudi kaplan hujšata vsak dan. — Farani.

Kmetijski glasnik

FIŽOL V GOŠČI KROMPIRJA.

Fižol ima med krompirjem vse potrebne pogoje za uspešno rast. Posebno visoki fižol. Ima skrbno pripravljeno in dosti gnojno zemljo, ima dosti zraka, dosti svetlobe in toplote, kar je zlasti važno, če ga pridelujemo zaradi zrnja. Zato ga naši kmetovalci tako radi sade med krompir. Povsod se vidijo njive s krompirjem, med katerim raste visoki ali pa tudi nizki fižol, tako da so te njive prav značilne za naše kraje.

Če pa hočemo, da nam bo visoki fižol med krompirjem prav uspeval in dobro obrodil, je potrebno, da ima fižol dosti prostora in da se za to tudi pozneje brigamo, ko je že nakoljen in ko že raste med krompirjem.

Opozarjamo na to zaradi tega, ker ga pustimo tu in tam **hirati v gošči krompirja**.

Tudi letos se je lahko opazilo, kako so bile posamezne fižolove rastline sem in tja malone zadušene od strani bujno rastočega krompirja.

Če je krompir močno razvit in preti fižol dušiti, je treba, da pomagamo fižolu in ga ne prepustimo svoji usodi. Fižolu je treba v mladosti krepke rasti, da se bolj razvije in laže upira neugodnim vplivom vremena in drugih škodljivcev. Njegovi grmi naj so že od vsega početka dosti močni, če ga sadimo med krompir. Na vsako mesto je posaditi po osem zrn, da bo grm dosti gost. Pozneje je pa fižol po potrebi okopavati in skrbeti, da ima dosti prostora med krompirjem. Fižol je bolj nežna rastlina kakor krompir in potrebuje že zaradi tega več varstva, posebno **dokler ne odraste krompirju** in se ne vzdigne nad njega.

Med drugim se je letos lahko opazovalo tudi to, da so bili nekateri fižolovi grmi prav redki in slabi. Deloma tiči vzrok tudi v tem, da se **ne odbira za seme samo zdravega zrnja** ali pa da se vrže v jamico premalo zrnja. Eno ko drugo je napačno. Semenski fižol mora biti skrbno izbran in ne prestar. V drugo naj se pa s semenom preveč ne varčuje. Pri nizkem fižolu zadostuje pet do šest zrn za en grm (izvzemši pri »samozrničku«, t. j. beli fižolici, ki napravi iz enega zrna cel grm), pri visokem fižolu je pa treba po šest do osem zrn za en grm. Če pridelujemo fižol kot **medsadež**, je na to še bolj paziti, da so posamezni grmi dosti močni.

GOZDNI PAŠNIKI V PLANINAH.

Danes je veliko takih gozdov, ki so obremenjeni s **pašno služnostjo**. Na Gorenjskem je v verskozakladnih gozdih nad 10.000 ha prostora, po katerem imajo ondotni živino-rejci še od starih časov sem pravico do paše. Tako izkoriščanje gozdov se malo ujema z današnjim napredkom gozdarstva in z dobrim gospodarstvom gozda in zato nastajajo po teh gozdah razne neprilike in pritožbe. Gozdarstvo se ne dá dobro združevati s pašništvom. To je znana stvar. Zato se povsod in že od nekdaš dela na to, da bi se

deckega marš, brez katerega pri nas ni slavnosti. Joži se je zdelo, da v nebesih ne more biti prijetnejše kot sedaj njemu.

Že je visel Joža v zraku, kakih pet metrov nad zemljo, kar zakliče Zagajev Jožko:

«Joža, hej, zvon se bo utrgal!»

Joža pogleda po ljudeh ..., vse tiho ..., pogleda proti zvoniku ..., zvon je obstal! Joža misleč, da pada, skoči v stran, da ne bi prišel pod padajoči zvon — in telebi na tla.

Zmagoslaven smeh Zagajevga Jožka, hetanje in kihanje deklet, krohota mladeničev in mož vzdrami Jožo, ki je obležal kakor obstreljen zajec, pogleda kvišku — in ostrmi.

Zvon se je zopet dvigal, nalahko se zibajoč, ker ga je zazibal Jožev skok. Zdelo se je, kakor bi se majal posmehovaje, češ: «Jej, jej, Joža, malo več korajže bi pa že pričakoval od tebe ...!»

Joži je bilo, da se mora pogrezniti v zemljo. Skoči na noge in zdirja po vasi, kar ga nesejo noge. Splazi se na Reberskov kozolec in se zarije z glavo v seno.

Dobro uro je Joža tičal v senu, oblivala ga je vročina, vse je kuhalo v njem. Nak, take sramote pa še ne! Čuj, zdaj je zapel veliki zvon! Bom-bom, bom-bom, se razlega z visoke line mogočno, svečasto na okrog ... Še huje zapljuje v Joži. Ne, tu ni več obstanka. Previdno, da ga nihče ne opazi, se Joža splazi s kozolca, pa nato preko dvorišča v Reberskovo kuhinjo. Samo stara gospodinja je bila doma. Nabasala je Joži kruha in špeha in Joža jo je urnih korakov ubral za gozdom — drvarit v Reberskovo planino ... Ko je stopal navkreber, ga je spremljalo svečano pritrkavanje vseh treh zvonov. «Bom-bom, bom-bom» je nagajivo doneel največji, Joži pa se je zdelo: «O sramota, ta sramota ...!» Tiščal si je ušesa, močno mu je v prsih idlo srce in pot mu je curkoma kapal s čela.

Po vsej fari še dolgo ne bo pozabljena slavnost novih zvonov in Joževa nezgoda. Posebno Kotnikova Jera ima zdaj kaj raznašati po soseski. Joža pa je še vedno v planini.

Bikoborbe v Španiji

Poleg vseh svojih grozot in nebrzdanih napetosti predstavljajo zgodovinske borbe z biki še dandanes najpriljubljenejšo zabavo v žarki Španiji. Ni dvoma, da bi mnogi izmed nas, ki težko opazuje že vaški pretep, še težje vzdržal s svojimi živci ob skrajno napetih prizorih v španski areni, v bikoborbem pozorišču, ki se imenuje **Korida**. Toda mi, ki smo sami bili in sodelovali v svetovnem klanju, dobro vemo, koliko divjaških nagonov spi v človeku in s kakimi grozotami lahko izbruhnejo na dan. In kakor je prenapolnjenemu kotlu treba izpuščati paro, da ne nastane eksplozija, tako je treba najti načine, da tudi ljudska strast in nasilnost najde duška in pojevanja. Kar za nas, ki smo že malo hladnejše krvi, pomenijo sportne igre in telovadba, to je za vročkrvnega Španca borba z biki. Moška hrabrost! To se mora priznati, pa če se sicer tudi upravičeno zgražamo in obsojamo to početje. Da podamo čitateljem pestro sliko bikoborbe, pričujemo v nastopnem popisu izpod peresa

gozd ločil od paše. Pašniške pravice naj se po služnostnih gozdih odkupijo, in sicer za ceno zemlje, ki naj se upravičencem odstopi v popolno last, da si na njej uredijo potrebno pašo.

Razmere po teh gozdih, ki so obremenjeni z gozdno pašo, so pa tako različne, da ni mogoče povsod izvesti take ločitve gozda od paše, oziroma pašnika. V raznih legah ni ugodnega prostora za samostojne pašnike, tako da je treba še nadalje ostati pri gozdni paši, ki bi se morala v tem primeru tako na novo urediti, da bi bilo ustrezno interesom gozdarstva in potrebam upravičenih živinorejcev, da bo enkrat konec večnim pritožbam in nezadovoljnosti.

Kjer se pa dá gozd izpremeniti v dober pašnik, tam naj se ločita ti dve kulturi in naj se odstopi (odkupi) potrebni svet za pašnik. Za presojanje gozdnih tal za pašniške namene naj se sestavi komisija iz poklicanih strokovnjakov. Na vsak način je pa treba, da se rešijo sporna vprašanja glede gozdne paše po planinskih krajih, ker je to v največjem interesu ne le planinske živinoreje, ampak tudi ondotnega gozdarstva.

V zadnjem času se je začelo živahno gibanje, da se sedanje nevzdržne razmere v tem pogledu izboljšajo in da se dá živinorejcem, kar jim gre. Seveda bo treba tudi na strani živinorejcev storiti, kar je treba, kajti vrednost paše se ne ravna samo po velikosti pašnega prostora, ampak predvsem tudi po tem, kako se pašnik obdeluje in čisti. In v tem pogledu nas čaka še veliko dela. Doslej smo le vajeni uživati, ne da bi se dotaknili potrebnega dela na pašnikih!

ZA TRGOVINO TREBA ENOTNIH VIN!

V zadnjem času se veliko govori in piše o vinski krizi, namreč o težkem položaju naših vinogradnikov, ker ne morejo svojega vina spraviti v denar. Ta položaj je dejansko tukaj, ker je po zadnjih dobrih letinah še mnogo neprodanega vina. S preobratom se je vsa naša vinska kupčija obrnila na slabše, ker ne moremo svojega vina več prodajati v tiste kraje kakor prej, ampak se celo vina iz drugih delov naše države vpeljujejo k nam.

berlinskega poročevalca Krečmana, ki je letos prisostvoval bikoborbam v znameniti Sevilji.

Bilo je divno! vzklika poročevalec ob pričetku svojega opisovanja. Večerno solnce je razlivalo bogastvo svojih čarov, vse mesto se je kopalo v bujnosti pestrih barv. Po cesti proti areni so se valovile pisane množice, razigrane, žvižgajoče, popevajoče. Znašel sem se med njimi in kakor val so me potegnile s seboj. Vmes drvijo po cesti avtomobili in elegantne kočije.

Arena je zgrajena v obliki velikanske podkve. Okrog in okrog se dvigajo vrste lož in sedežev, ki se polnijo med živahnim vrvenjem. Strehe ni; mi, ki sedimo na vzhodni strani, strašno trpimo od vročine, muči nas žej. Toda bliža se pričetek!

Na krasnih vrancih pridrvita v areno dva jezdec v slikoviti narodni noši, ustavita se pred ložo predsednika Koride, skinita čepici in sprejmeta od njega ključe za zapore bikov. Ozračje pretresa jo zvoki glasbe, trobent, vzkliki, ploskanje in mahanje z robci — v areno že prihaja pisana četa junakov, da pokažejo svojo hrabrost in spret-

Zlasti Štajerci so v tem oziru močno prizadeti, ker so odrezani od Gradca in drugih delov Štajerske. Brez dvoma bo ta položaj vplival tudi zanaprej na vinske cene, če si ne bomo znali pomagati in našemu vinu pridobiti tal zunaj naše države.

Če pa hočemo z našim vinom v svet, je treba, da so vina enotna, tako da bodo lahko tekmovala z vini drugih dežel. Na Štajerskem imamo prvovrstna vina, ki se lahko merijo z najboljšimi renskimi vini. Manjka jim pa potrebne enotnosti, ki je za vnanjo trgovino neobhodno potrebna. Treba, da imamo v velikih množinah zenačena vina, da imamo svoj izraziti «vinski tip», kakor to imenujemo v trgovini. Tega tipa, kakor ga imajo bolj napredne vinske dežele, še nimamo in zato je težko z našimi vini v svet.

Če hodiš po naših vinskih gorica in pogledaš v eno in drugo klet, povsod najdeš kaj drugega. Celo v vsakem sodu je druga pijača. Kolikor posod, toliko različnih vin! To ni v interesu vinske trgovine in konsuma. To mora sčasoma tudi pri nas prenehati, če hočemo računati na vnanje odjemalce in na trgovino na debelo. Vzrok današnji neenakomerni kakovosti naših vin so različni nasadi in ker dela vsak po svoje, kakor ve in zna. V kletarstvu smo sploh zaostali.

Za zenačenje vinskih pridelkov bi lahko veliko storile kletarske zadrage, če bi jih imeli. Ker se pa naši vinogradniki radi in preveč drže svojih starih navad, bodo morale naše vinske trgovine prevzeti to delo, da ustvarijo tudi v naših krajih «vinske tipe», ki bodo lahko šli na debelo v denar. Trgovina zahteva vina z enotnim značajem, in če hočemo prodajati naša vina v inozemstvo, se moramo tem zahtevam ukloniti!

DVIGNIMO PLEMENSKO VREDNOST ŽIVINE!

Našo živino prodajamo zgolj po mesarski vrednosti. To, kar dá mesar za njo, to je njena vrednost in toliko dobimo za njo. Mesarska vrednost je v tem slučaju enaka tržni vrednosti.

Če se kupi živina za meso ali če jo prodajamo kot delovno žival ali za navaden go-

spodarski užitek, potem je taka cena primerena in opravičena. Kakor hitro ima pa žival lastnosti v sebi, s katerimi se odlikuje in katere jo usposablja za plemenitvene namene, za **zboljšanje zaroda** (na kar gledamo pri plemenski živini moškega in ženskega spola), tedaj ima taka živina višjo vrednost. To vrednost, ki se zmeraj dražje plačuje, imenujemo **plemensko vrednost**.

Plemensko vrednost imajo živali, ki so čiste krvi in ki se odlikujejo po svoji vnanosti (telesnosti) in po svojih ugodnih lastnostih za užitek.

Našo živino moramo v tem pogledu sploh še **popolnjevati**, da pridemo sčasoma tudi pri naših živalih od **mesarske do plemenske vrednosti**. Dosegli bomo to s skrbnim odbiranjem telic, krav in plemenjakov. Tudi pri nas moramo vzgajati in pomnoževati živino, ki bo **enake krvi**. Če bomo dvignili plemensko vrednost naše živine, potem bo tudi naša živina za plemenske svrhe sploh več vredna kakor je danes, in bo imela višjo ceno, kakor jo plačuje mesar.

Do sedaj smo po **plemenski vrednosti** samo kupovali in malo prodajali. Kupovali smo živino iz tujih krajev in jo drago plačevali. Le nekaj malega se je tudi pri nas kupilo po višji plemenski vrednosti. To se mora izpremeniti! Čas zahteva, da dvignemo tudi pri nas vrednost domače plemenske živine in dobimo za njo višjo ceno kakor doslej.

Lepa in dobra plemenska žival mora imeti višjo ceno. Ta ugodnejša cena nas mora vzpodbujati, da **stremimo tudi pri nas kolkor mogoče po reji čistokrvne plemenske živine in da prenehamo z brezsmotnim mešanjem razne krvi**, ki ne dovede do nobenega pravega uspeha. Ne glejmo samo na trenutne uspehe, ampak uprimo oči v bodočnost! Skušajmo zaradi tega tudi pri nas priti čim prej do plemenske vrednosti pri živini!

Gospodarstvo

LJUBLJANSKI VELIKI SEJEM.

Minulo soboto, dne 1. t. m., se je svečano otvoril tretji Ljubljanski veliki sejem. S tem, da je ne le doživel tretje leto, temveč tudi napredoval po številu razstavljal-

nost. To so **pikadorji**, ki jezdijo na klavnih kljusetih. Njihova naloga je, da razdražijo bika, ki se neusmiljeno zaletava v kljuse in jih uničuje. Pikadorji jezdijo enkrat okrog arene. Kljusetom je eno oko zavezano, sedla so nenavadno visoka. Prizori niso lepi, ko vemo, kako bodo uboge konjske mrhe morale krepavati pod bikovimi rogi. In zdaj pričnemo borbo!

Na zvok trobente se odpro vrata pri rdečem vhodu in v areno skoči črn bik. Prvi hip je zmeden in iznenaden. Takoj pa se pod njegovimi nogami zakadi pesek, bik se je pognal proti najbližjemu rdečemu robcu. Oni, ki z rdečimi robci dražijo bika, so **peoni**, zelo hladnokrvni in okretni fantje. Opazoval sem enega izmed njih, krasnega, stasitega mladeniča, oblečenega v zeleno nošo, prepredeno z zlatom. Tako gibko se je sukal in izogibal biku, da mu bik ni mogel do živca. Pognal se je v njegov robec in prodrl z rogovi tik ob fantovem telesu. Toda peon ga je dražil mirno naprej, izzival ga in se umikal s tako lahkoto in okretnostjo, da se to enostavno ne dá opisati.

Ploskanje je bučalo kakor vihar. Besna žival je sredi arene opazila zopet novega nasprotnika z rdečim robcem. Tresoč se od razdraženosti in upehanosti, se bik s strašnim rjoventjem zažene v bližnjega pikadorja. Podrl je kljuse in jezdeca. Vendar se ni zgodelo mnogo. Pikadorova sulica se je sicer zlomila, toda to ne škoduje. Pikador je že zopet v sedlu. Kakor roj besnih os so se okrog bika zbrali peoni s svojimi rdečimi robci. V divjem galopu se bik požene proti drugemu kljusetu, vrže v strahovitem zaletu z rogovi konja in jezdeca preko sebe. Kljusetu je razparal trebuh, da se vidijo čreva. Pikador si je zlomil roko in ga nesejo iz arene. Kljuse se počasi dvigne in preplašeno koraca po areni, dokler ga ne prime sluga in ga odvede. To pa je tako razjarilo publiko, da je začela divje kričati in ropotati z nogami. Mislil sem, da se bo arena podrla. Nič ni pomagalo, ubogo kljuse so morali pripeljati nazaj. Stalo je mirno, treslo se in vohalo svojo lastno drobovino, dokler mu končno ni sluga porinil nož izza ušesa, narkar je končje takoj končalo svoje življenje.

cev in bogati izbiri vsakovrstnega blaga, je Ljubljanski veliki sejem pokazal upravičenost in umestnost svojega obstoja.

Naravno bi bilo, da ostane Ljubljanski veliki sejem stalna institucija, saj ima ravno Slovenija razmeroma najbolj razvito industrijo in veliki sejem je prilika, da pokažemo vsakoletni napredek in razvoj naše industrije in obrti ter skušamo s tem uvesti naše proizvode širom države in mogoče tudi v inozemstvo. Slovenija ne more živeti le od svojih poljskih pridelkov in je zato prisiljena, da išče drugih poti za svoj obstanek.

Na letošnji prireditvi je, kakor smo že omenili, izredno pestra izbira blaga. Razstavljalci so to pot tudi bolj nego pri prejšnjih dveh velesejmskih prireditvah računali s praktičnimi potrebami. Letos se na sejmu dobi skoroda vse, kar povprečen človek rabi v svojem življenju. Sicer sklepe kupčij nekoliko ovira pomanjkanje gotovine, vendar se kljub temu morejo beležiti številni kupčijski zaključki. Zanimivo je, da se močno kupujejo zlasti poljedelski stroji in poljedelska orodja, katerih je lepa izbira na sejmišču.

Obisk sejma je bil doslej prav dovoljen. V nedeljo je bilo na sejmišču okroglo 25 tisoč posetnikov, to je največje število posetnikov na en dan, odkar se vrše Ljubljanski velesejmi. Sploh vlada vse dni živahno vrvenje po sejmišču, katerega si mnogi ogledujejo tudi le iz radovednosti. Sicer se pa tudi iz radovednosti izplača ogledati si ga, ker je res lepo in okusno prirejen. Obenem pa je na veseličnem prostoru preskrbljeno v polni meri za zabavo in okrepčanje.

Sejem je posetil na dan otvoritve tudi kralj Aleksander, ki se je jako pohvalno izrekel o smiselni in okusni prireditvi. Istotako so polni hvale posetniki iz Srbije, Vojvodine in drugih pokrajin naše države, ki prihajajo v velikem številu na Ljubljanski veliki sejem. Izgledi so, da bo letos sejem žel lepe uspehe.

TRŽNI PREGLED.

ZITO: V Vojvodini so bile te dni nastopne cene: pšenica 337 in pol do 343 Din, ječ-

men 250 do 280 Din, turščica 265 do 270 Din, oves 235 do 270 Din, moka «0» 550 do 560 Din.

ZIVINA: Na zadnjem svinjskem sejmu v Mariboru so se tržili: prasci, 5 do 6 tednov stari, komad po 200 do 250 Din, 7 do 9 tednov stari po 277 do 350 Din, 3 do 4 mesece stari po 450 do 550 Din, 5 do 7 mesecev stari po 700 do 750 Din, 8 do 10 mesecev stari po 925 do 1150 Din, eno leto stari po 1625 do 2100 Din. En kilogram žive teže se je prodajal po 20 do 22 in pol Din, mrtve pa po 27 in pol do 31 Din 25 par. Goveja živina pa se je prodajala na zadnjem mariborskem živinskem sejmu za kilogram žive teže: debeli voli 13 do 15 Din, poldebili voli 11 Din 25 par do 12 in pol Din, plemenski voli 9 do 11 Din, biki za klanje 10 do 10 in pol Din, klavne krave, debele, po 11 do 13 Din, plemenske krave po 10 do 11 Din, krave za klobase 8 do 10 Din, molzne in breje krave 9 in pol do 12 in pol Din, mlada živina 11 in pol do 15 Din.

KRMA: Zadnje dni se je tržilo v Celju: seno sladko po 100 Din, polsladko po 75 Din, kisko in slama pa po 50 Din.

JAJCA so v cenah nekoliko oslabela in so se v državi tržila zadnje dni povprečno po 1 Din 75 par, ponekod tudi po 2 Din komad.

FIZOL se je v Vojvodini plačeval po 470 do 475 Din za 100 kg.

= Vrednost našega denarja. Na zagrebški borzi se je dobilo dne 3. t. m.: 1 dolar za 92 do 93 Din, 100 avstrijskih kron za okoli 13 par, 100 lir za 396 Din, 100 nemških mark za 11 do 14 stotink pare, 100 češkoslovaških kron za okrog 278 Din, 100 madžarskih kron za okrog pol dinarja.

= Hmelj. Kupčija s hmeljem v Savinjski dolini se ne razvija še v polni meri in cene ne dosegajo take višine kakor v inozemstvu. V Češkoslovaški so bile zadnje cene po okrog 660 kron v naši veljavi za 1 kg.

= Na državni kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu se prične novo šolsko leto s pričetkom novembra. Prošnje s prilogami je

vlagati do 20. t. m. pri ravnateljstvu šole, ki daje tudi vsa potrebna pojasnila.

= Gospodinja škola v Šmihelu pri Novem mestu prične s poukom dne 15. oktobra. Tečaj traja do 15. aprila. Prošnje za sprejem je vlagati pri ravnateljstvu šole do 20. t. m. Prošnjam je priložiti rojstni list, zdravniško izpričevalo in zadnje šolsko izpričevalo. Potrebna pojasnila daje ravnateljstvo.

Beleške

+ Novi pajdaši. Klerikalni voditelji se vneto pajdašijo z radikali. Ker so uvideli, da je pri praznih loncih težko čakati na avtonomijo, so se jih polotile skomine po lepo obloženi ministrski mizi. Prav dobro jim je došel Radičev beg, da so lahko mirnim srcem obrnili dosedanji zaveznik hrbet ter se začeli pogajati z radikali, ki so z vsakomur in vedno pripravljeni za kravje kupčije. Ob katoliškem shodu so se v Ljubljani med Korošcem in radikalskimi ministri menjale važne besede. Pogajanja pa tečejo naprej, zakaj navzlic pripravljenosti poedinih klerikalnih poslancev, ki si želijo skorajšnjega ministrskega stolčka, se ne more ničesar veljavno skleniti, preden se ne vrne Pašić iz inozemstva.

+ Radića podijo iz Londona. Kolofaktor Radić, ki se je podal v London beračit za republiko, je moral kar prve dni uvideti, da je šel trkat na zelo zgrešena vrata. Seveda ga noben merodajni angleški politik ni pustil k sebi in Radić se je moral pogovarjati pač z nekaterimi svojimi znanci, ki so ga lani obiskali v Zagrebu in jih je Radić dobro pogostil. Ti možakarji bi Radiću seveda že dali republiko, kakršnokoli bi si zbral, toda oni je žal ne morejo stresati iz rokava. Tako je v Londonu naglo začela temneti Radićeva glorijska. Najmanj prijeten pa je gotovo bil pozdrav policije, ki je Radiću sporočila, da mu zaradi ponarejenega potnega lista ne more dovoliti daljšega bivanja v Londonu, in da mora Radić čimprej zopet pobrati svoja šila in kopita. To se je najbrž že zgodilo in zaenkrat se ne ve nič natančnega, kje po širokih cestah jo maha Stipa Radić s svojo prazno republikansko bisago.

Priznati moram, da ta prizor ni bil niti malo prijeten.

Borba se nadaljuje. Bik zarjuje in se zakadi v bližnjega pikadorja s tako silo, da je konj, potisnjen ob ograjo, takoj padel mrtev, pikador pa je v velikem loku treščil naravnost pred bikove noge. K sreči se je pritajil kakor bi bil mrtev in bik se je odstranil. Vendar pa je pikador imel od padca take poškodbe, da so ga morali odnesti iz arene.

Naslednji pikador je neverjetno čvrsto odbil bikov napad. Bil je majhen, čokat dečko; jezdil je na še precej dobrem belcu. Bik se je pogнал proti njemu, toda pikador mu je že zabodel svojo sulico. Bik se je ruval sem in tja, sulica se je upognila, a vendar mu ni uspelo, da bi bil zagnal svoje roge v kljuse, ki se je treslo od straha. Ruvanje se je vrtelo okrog, toda pikador ni popuščal in tudi kljuse se je dobro vzdržalo. Publika je ploskala gromovito. Borba je trajala skoro četrt ure, končno je popustil bik, izmuznil se s sulice in se lahko krvavec pogнал nazaj po areni. Pikador je zmagal, kar se res ne dogaja često; med silnim ploskom je odpeljal svoje zvesto kljuse iz arene. Ka-

kor dež je padalo nanj cvetje, katero je spretno lovil in ga metal nazaj preko ograje lepim in navdušenim damam... Medtem je borba tekla dalje.

Nastopajo banderiljerji! Njihova naloga je, da biku vbadajo v tilnik kratke, tanke sulice, da ga še bolj razdražijo. Z visoko razprostrtimi rokami poleti prvi proti biku in mu z nezaslišano naglico zapiči v tilnik par sulic, ki se ne dajo več izruvat. Bik je besno majal glavo. Hip nato je priletel že drugi banderiljer, zapičil mu zopet par sulic, toda zdaj je bilo biku dovolj. Pod njegovimi nogami se je zakadil pesek — ampak banderiljerji so vražji fantje! To je odločnost: pred očmi jim je gotova smrt, zaupajo edino vase in na svojo okretost, da se neverjetno izogibajo bikovemu napadu, ki bi zanje pomenil propast. Vsi so odnesli zdrave kože.

Trobenta zapoje, v areno prikoraka ponosni matador, ki ima nalogo, da z enim sunkom v tilnik usmrti bika. Sunek s kratkim mečem pa je dober le tedaj, ako bika zadene naravnost v srce. Nastopil je znameniti matador Belmonte. Še nikoli nisem videl tolike hladnokrvnosti in odločnosti. Bik je

že precej opešan slonel na sprednjih nogah. Matador se mu približa, poklekne predenj in ga začne dražiti z rdečim robcem. Ko se je bik hotel pognati, se je matador le lahko in hladnokrvno okrenil. Urnobesno odobravljanje. Matador se zopet približa biku, dà, celo njegovih rogov se dotakne. Bik se požene z opešanimi močmi, a matador se samo gibko zasuje na prstih. Bik se ustavi, ker je zgrešil cilj, se obrne in utrujeno buli v svojega nasprotnika. A matador je medtem že izmeril svoj cilj, sledil je le kratek blisk svetlega meča in konica se je globoko zarila v bikov tilnik. Črnuemu biku bruhne kri skozi usta — zgrudi se... Odobravljanje je vihar. Od vseh strani dežuje cvetje. Matador koraka preko arene, on je junak dneva! Mrtvega bika z mezgi v galopu potegnejo iz arene. Mladina pohiti k izhodu, ogleduje bikove rane, otiplja ga in motri, ali je sunek šel naravnost v srce. Nastopil je prvi večerni mrak, ko množice valovijo nazaj proti mestu. In vmes drvi avtomobili, elegantne kočije, motorji in jezdec...

(Dalje prihodnjič.)

Sokolstvo

VELIKA JAVNA TELOVADBA SOKOLA V BRASLOVČAH. Za javno telovadbo in veselico, ki jo priredi Sokol v Braslovčah na Mali Šmaren dne 8. t. m., vlada veliko zanimanje. Obetajo nam iz bližnje in dalnje okolice precejšen obisk. Prijatelje Sokolstva ponovno prosimo, naj našo prireditev v kar največjem številu posetijo in moralno podprejo našega Sokola, ki se ima boriti z mnogimi težkočami. Za prijetno zabavo in za okrepitev je poskrbljeno v polni meri. Prireditev se vrši na lepem prostoru. Pridite!

ZUŽEMBERK. Dramatični odsek sokolskega društva uprizori dne 8. t. m. ob pol štirih popoldne v društveni dvorani narodno igro Jurčič-Govekarjevega «Desetega brata». Vstopnina: Sedeži po 12 in 8 Din, stojišča 4 Din. Po igri prosta zabava z godbo, plesom, šaljivo pošto itd. K obilni udeležbi vabi odbor.

Strašen potres na Japonskem

Okrog četrtilijona mrtvih.

Dne 1. septembra so naše potresne opazovalnice zabeležile, da mora nekje na daljnem vzhodu razsajati strašen potres. Že tekom naslednjih dveh dni so potom brezžičnega brzojava dospele v Evropo vesti, da je Japonsko zadela taka potresna katastrofa, kakršne doslej ni doživelo človeštvo. Poročila, ki še dnevno prihajajo, ustvarjajo tako strašno sliko, da si je vse grozote, ki jih je tam povzročil podzemeljski orkan, le težko zamisliti.

Japonska država leži splošno na vulkanskih tleh in je tekom zadnjega stoletja doživela že celo vrsto potresnih strahot. Najbolj je v spominu potres leta 1896., ki je zahteval 30.000 človeških žrtev. Za tisti čas so bile te številke ogromne. Toda, ako je doslej ugotovljeno, da je sedanji potres zahteval skoro desetkrat toliko življenj, tedaj si lahko predstavljamo, kako grozne slike se morajo sedaj nuditi na Japonskem.

Potres se je pojavil minulo soboto zjutraj v obmorskem mestu Yokohami in nato z blazno podzemeljsko silo drvel v notranjost dežele. Takoj ob prvih potresnih sunkih je morje začelo burkati ogromne valove, ki so dvignili ladje iz pristanišča in jih vrgli na morje, kjer so se potopile. V mestu pa so se pojavili požari, eksplozije, hiše so se podirale kakor bi sipal prah in pod svojimi ruševinami pokopavale ubogo prebivalstvo. Podzemski orkan je medtem drvel naprej in kamor je došel, tam je prebivalstvo zadela ista usoda. V nekaj minutah so bila največja japonska mesta Yokohama, Tokio in Yokosaka zdrobljena kakor velikanska smetišča, iz katerih se je dvigal ogenj in uničeval še ono, kar se je uničevati dalo. Pod ruševinami pa so umirali tisoči prebivalstva. Le malokdo si je mogel rešiti življenje. Na vsej progi, koder je drvel potres, ni niti ena hiša ostala cela, izvzemši male, samotne kolibice na deželi. Zgorela je tudi palača japonskega vladarja in njegova rodbina si je le s težavo rešila življenje.

Po dosedanjih ugotovitvah je ta strašna katastrofa zahtevala okrog četrtilijona človeških žrtev. Take strahovitosti še ne beleži svetovna zgodovina. Ostala

škoda gre seveda na milijarde. Potres na Japonskem vzbuja po vsem svetu največjo senzacijo in vse radovedno pričakuje nadaljnjih podrobnosti.

Novosti

V ŠOLO!

Za našo šolsko mladino se iztekajo počitniški dnevi, prihaja jesen, v mestu in na deželi se zopet odpirajo šolski hrami. Smatramo ob tej priliki primerno, da slovenskim staršem povemo v preudarek par treznih besed.

Lep srbski pregovor pravi: «Bogu se moli, ko da ti je jutri umreti, a uči se vedno, ko da ti je sto let živeti!» Človek nikoli dovolj ne zna. Vsak dan, vsaka zadeva, ki se ti primeri, pa je lahko še tako malenkostna, ti dokaže, da je treba v življenju vedno novih izkušenj, vednega uka. Življenje je ena sama šola. Toda le za tistega, ki ima oči, da vidi, učesa, da čuje, in voljo k svojemu izpopolnjevanju.

Zdaj je tu pričetek šolskega leta. Starši, ki imate sami življenske izkušnje, pošljite svoje otroke vestno v šolo. Ne zadržujte jih po nepotrebnem doma, temveč posvetite vso pozornost njihovemu šolskemu napredku. Ob prostem času jih ne ovirajte s prevelikim delom, temveč jim pustite izvrševati šolarske obveznosti. Učitelj v šoli ne more opraviti vsega, posebno pa še tam ne, kjer ne najde pravega razumevanja in opore pri starših samih. Slovenski rod pa potrebuje dobro vzgojen, duševno gibčen in razumen naraščaj, v katerem bodo zatrti vsi sledovi vojne dobe in njenih razuzdanih posledic.

Marsikateri kmečki oče in mati tudi ob sedanjih težkih razmerah premišlujeta, ali naj dasta svojega nadarjenega sinčka ali hčerko v višje šole. Mi pravimo, kdor količ kaj zmore, naj to le stori. Seveda ni treba, da bi vsak deček šel le v gimnazijo, vsako dekle pa v samostan. Saj imamo dandanes celo vrsto raznovrstnih strokovnih šol. Čemu pa imamo meščanske, rudarske, kmetijske, vinarske in druge strokovne šole, ki navzlic svojemu kratkemu trajanju nudijo uka željnim fantom in deklicam prav povoljno izpopolnitev.

*** Povratek kraljevskega para v Beograd.** V ponedeljek popoldne se je kraljevska dvojica skupno s knezom Arzenom in princem Pavlom v dvornem vlaku povrnila z Bleda v Beograd. Na kolodvoru v Lescah je domače ljudstvo priredilo vsem ob slovesu viharne ovacije.

*** Princ Pavle,** sin princa Arzena in bratranec kralja Aleksandra, se v kratkem poroči z grško princeso Ireno, nakar se stalno naseli v Zagrebu. Ko so kralja Aleksandra zadnjič vprašali, kdo izmed kraljevske obitelji se bo pa naselil v Ljubljani, je kralj smehljaje odvrnil: «Ah, saj sem vendar jaz že napol Slovenec!»

*** Plemenit dar.** Znani narodni dobrotnik Mihovil Mihanović, ki ima v Ameriki lepó imetje, je preko našega generalnega konzulata v Buenos Airesu poslal v Jugoslavijo en milijon dinarjev z željo, da se denar kot fond uporabi za izboljšanje zdravja šolske dece.

*** Ruski begunci** se vedno vneteje vračajo nazaj v domovino. Po uradnih podatkih je

zadnje čase iz naše države odšlo 10.000 beguncev, ostalo pa jih je še 30.000.

*** Divjaški poboj naših orožnikov v Prekmurju.** Trije orožniki v Crenševcih v Prekmurju (in sicer Postružnik iz Ptuj, Kump iz celjske in Sevar iz Ijutomerske okolice) so dobili nalog, da ujamejo zloglasnega roparja Ivana Palažiča, ki je ušel iz mariborskih zaporov in se klatil okrog Zgornje Bistrice. Ko dospejo tjakaj, jih začnejo zbrani vaščani napadati in pretepiti do krvi. Podivjani vaščani so nato nezvestne orožnike prignali k županu, ki jih je dal privezati k vozu in jih pustil dalje pretepati. Vmes so jih polivali z mrzlo vodo, da ne bi izdihnil. Toda orožnik Postružnik je po težkih mukah kmalu umrl in za njim tudi Sevar. Kump se še bori s smrtjo. Uvedena je stroga preiskava. Zgornja Bistrica je čisto klerikalna vas. Kar v Prekmurju premalo zaleže že ukoreninjeni madžaronski duh, še bolj podžigajo klerikalne in radičevske hujskarije. Zato so taki strahoviti zločini mogoči le med zapeljanim ljudstvom.

*** Duhovnik in urednik «Straže» obsojen.** Urednik zloglasne mariborske «Straže» je bivši vojni kurat duhovnik Golec. Ker je «Straža» nekoč po svojih culukafskih manirah neosnovano napadla mariborsko vojaško oblast, je ta po nekem podčastniku poslala v uredništvo primeren popravek. Maziljeni urednik Golec pa je podčastnika nahrulil in popravek zavrnil. Zaradi te nedostojnosti je bil obsojen na 300 dinarjev globe.

*** Dva brata utonila.** V Paračinu ob reki Moravi sta utonila brata Mihajlo in Peter Markovič. Mlajšega Mihajla je zgrabil krč, in ko ga je Peter hotel rešiti, sta oba izginila v valovih. Zalostni dogodek je vzbudil splošno sočustvovanje.

*** Dinamitni napad v Trbovljah.** V Trbovljah je prošli četrtek ponoči s strahovitim pokom eksplodirala bomba pod parnim kotlom v električni centrali. Atentat, ki bi bil lahko imel nedogledne posledice, je poškodoval le kotel ter razbil vse šipe in streho. Paznik Franc Stepišnik, ki je v usodnem trenutku ravno kontroliral stroje, je obležal nezavesten, a je že zopet okreval. Bombo je nedvomno podtaknil kak nahujskan štrajkaš. Uvedena je bila stroga preiskava in aretiranih večje število osumljenцев.

*** Par volov za pet litrov vina.** V Vidmu pri Krškem je posestnik Anton Račič nedavno prodal par volov za 44.000 kron. Po prodaji je odšel v krčmo, kjer ga je njegov znanec prosil za sto kron posojila, češ, da se hoče iz jeze napiti. Račič pa je malo bahavo razložil po mizi ves denar in s tem pokazal, kak bogataš je. Nato se je napil in je v hudi pijanosti bil okraden za vseh 44.000 kron. Zaprl so nekega osumljenca, toda tatvine mu doslej še niso mogli dokazati.

*** Ženski možakar.** Na Dunaju je bila aretirana 24 let stara Julija Tavčar, rodом z Bleda. Dekle menda ni pri pravi pameti, ker je vedno hodila okrog v moški obleki. Nedavno se je seznanila z neko dunajsko mladenco ter ji izjavila, da jo poroči. Ker je mladenka ponudbo odklonila, ji je čudna Julija začela groziti z revolverjem. To je bil povod aretacije.

*** Beračevo maščevanje.** Jurij Kovač, 77letni berač v Podkrajju v velenjski občini, je svojo revno bajto prodal nekemu Birmanšku. Izgovoril pa si je za prevzišek stanovanje in obljubil, da se bo ločil od svoje priležnice.

Ker pa tega le ni storil, mu je novi gospodar odrekel skupno streho. Iz maščevanja je Kovač ponoči zažgal bajto. Zaradi tega hudo delstva mu je celjsko sodišče dalo šest mesecev drugega kvartirja.

* **Samomor sirote.** V Kalu na Krasu se je devetnajstletni mladenič Štefan Pirih po gugal v vodnjak in utonil. Med vojno sta mu umrla oče in mati. Mladenič je šel v zgodnjo smrt zaradi bolezni in pomanjkanja. Žalostni dogodek je pretresel vso vas in okolico.

* **Nesramen oderuh** je zagrebški brivec Albin Mokrovič, ki je svojo brivnico enostavno izpremenil v oderuško posojilnico in zastavljalnico. Začel je revnim ljudem, ki so se zatekali k njemu na pomoč, posojati denar in je iztiskal tako ogromne obresti, da je tekom dveh let postal milijonar. Zgradil si je dve hiši in vilo v okolici Zagreba. Ko je končno policija izvedela za tega mastnega ptička, je izvršila preiskavo in ga za deset let izgnala iz Zagreba.

* **Fantovska posurovelost.** Ko se je Ivan Tramte v Hrastniku na Telovo zvečer v družbi svojih tovarišev vračal proti domu, je na cesti pri kolodvoru začel miriti gručo fantov, ki so se med seboj prepirali. Tedaj je nenadno iz bližnje gostilne pridrvel rudar Venčeslav Zlindra, ki je brez vsakega povoda začel z nožem obdelavati Tramteja. Prizadejal mu je posebno težko rano na pljučah. Celjsko sodišče je Zlindri za tako junaštvo prisodilo šest mesecev težke ječe.

* **18 volov poginilo.** V okolici Karlovca je neki prekupec nakupil 18 volov, da jih odpošlje v Italijo. Vole so nagnali v vagon, kjer uboga žival ni imela potrebnega zraka in se je na progi proti Novemu mestu zadušila. V smrtnem boju se je živina klala z rogovi in parala trebuhe. Vseh 18 volov so našli v vagonu krvavo razmesarjenih.

* **Huda krava.** Posestniku in županu Adamiču v Višnji vasi pri Vojniku je krava prizadela tako težke poškodbe, da so ga morali prepeljati v celjsko bolnico. A zdravniška pomoč ni pomagala in je g. Adamič kmalu nato umrl. N. v m. p.!

* **Strašen zločin ljubosumne muslimanke.** Mlada muslimanka Čamla, hči uglednega bega iz Rogatice v Bosni, je začela sumiti, da ji njen mož postaja nezvest. V strasti svoje ljubosumnosti je končno sklenila, da mu konča življenje. Ko je mož ponoči spal, mu je v uho vlila razbeljen svinec. Mož je po strašnih mukah umrl, toda pred smrtjo ni hotel izdati, da ga je umorila mlada žena. Ker pa je le ves sum padel na njo, jo je orožništvo aretiralo, nakar je Čamla brez vsakih ovinkov priznala svoj težki čin.

* **Nesreča na savinjski železnici.** Nedaleč od Celja je savinjski vlak povozil neko gluho staro beračico, ki je sedela ob železniškem tiru. Odrgrgal ji je eno roko in jo po vsem telesu močno razmesaril.

* **Ciganska pečenka.** V Zabji vasi so cigani nedavno pokradli več psov, katere so nato v bližnjem gozdu poklali in si priredili veliko pojedino. Domačini niso bili povabljeni v goste, pač pa so po odhodu ciganov našli v gozdu le še kosti in glave ukradenih psov.

Iz raznih krajev

* **Na Laverci** v ljubljanski okolici je posestniku in gostilničarju Pircu požar uničil hišo, hlev in skedenj. Gasilec iz Laverce in Barja se je posrečilo požar omejiti na omenjene objekte.

* **Na Vrhnikih** je prejšnji četrtek ponoči izbruhnil v kozolcu posestnika Jurca požar, ki je naglo zajel tudi bližnji skedenj. Posestnik Jurca in trgovec Lutner sta hotela odstraniti tri sode bencina, ki so se nahajali na skednju, a tedaj se je udrl strop in sta oba moža dobila zelo težke opekline.

* **V Begunjah na Gorenjskem** je prejšnjo sredo izbruhnil požar v senu nad hlevom Marije Rakovec. Požar se je naglo razširil in upepelil hleve, senico in pód. Nesreča je tem večja, ker je zgorel tudi štiriletni domači sinček Mirko.

* **Na Potovem vrhu pod Gorjanci** je Ivan Kirbes, ki se kot vojak nahaja na bolezenskem dopustu, prejšnjo nedeljo brez vsakega prepira zabodel posestnikovega sina Uzmana trikrat z bajonetom. Nesrečni Uzman je kmalu nato izdihnil brez krvavitve. Kirbes se je sam prijavil orožnikom. Svoj zločin je storil zaradi ljubosumnosti.

* **V Koroški Beli** praznuje dne 10. septembra tamošnji šolski voditelj g. Janko Baraga 25letnico svojega vztrajnega kulturnega dela. Želimo mu še mnogo srečnih let!

* **V Radečah pri Zidanem mostu** so neznan zlikovci vlomili v prodajalno trgovca Kranjca in pokradli vse blago. Pustili so le slatinino in nekaj ostalih malenkosti.

* **V Laškem** je dne 2. septembra praznoval g. Henrik Mattioni petdesetletnico svojega službovanja kot nameščenec tamošnjega termalnega kopališča. V proslavo jubileja mu je gasilno društvo priredilo prisrčen slavnostni večer.

Zanimivosti

PREDZADNJI VEČJI POTRES.

Zadnji velikanski potres je bil gotovo ta, ki je obiskal te dni Japonsko. Toda pred par meseci je bil tudi v Evropi potres, ki je bil največji tekom zadnjih let, a se o njem ni izvedelo dosti. Obiskal je ta potres Španijo in je trajal le kratek čas. Kljub svojemu bliskovito brzemu poteku in kljub majhnemu učinku na vrhu zemlje pa se šteje med velike potrese. Omenjeni potres je posetil dne 10. julija Pirenejsko gorovje in ozemlje južno od tega gorovja. Že en dan poprej so se čutili lahni sunki, drugega dne pa se je zemlja za nekaj hipov močno potresla. Središče potresa se je nahajalo na južnem vznožju gore Monte Perdido.

Po močni burji so se omenjenega dne zgodaj zjutraj začutili močni potresni sunki, ki jih doslej tam še niso doživeli. Prebivalci tamošnjega mesteca Huesca so morali zapustiti postelje in bežati na prosto. Ves čas potresa, ki pa ni trajal dolgo časa, so zvonili v tamošnji katedrali zvonovi, ki jih je gibal tresoča se zemlja.

Podobni so bili učinki v Zaragozi, ki je oddaljena sto kilometrov od omenjenega mesteca. Sunki so se ponovili štiri do petkrat, a je ves proces trajal le šest do osem sekund. Popoldne istega dne je nastala huda nevihta nad severno Španijo, ki je trajala do 9. ure zvečer. Obenem so se utrgali oblaki. Učinek tega naravnega pojava je bil nepopisen. Burja je ruvala drevesa, razkrivala hiše in podirala velike dimnike, toča je pobijala šipe na oknih in na gosto pokrila strehe in zemljo, a preko toče je pričela povodenj valiti valove, v katerih so izginile manjše, nižje stoječe hiše.

Potres se je čutil na lahko daleč okrog. Celo v Barceloni, ki je oddaljena 210 km, je bilo čutiti lahne sunke. Istotako so prav občutljivi ljudje ugotovili potres v Madridu, Burgosu in Bordeauxu.

Neki španski učenjak je izračunal moč tega potresa in ugotovil, da bi moral stroj s 100.000 konjskimi silami delati neprestano 2800 let, da bi dovršil enako delo kakor ta potres. Enako močen je bil znani strašni potres v Siciliji. Da pa učinek potresa pod Pirenejami ni bil tako grozen je vzrok ta, da je bilo ognjišče tega potresa globoko v zemlji in da je tudi močno Pirenejsko gorovje oslabilo sunke. Seveda pomni zgodovina še močnejše potrese. Tako je bila moč potresa v Kaliforniji leta 1906. tridesetkrat večja, sila potresa, ki je leta 1755. ugonobil Lisabono, pa celo 300krat večja. Ogromna je morala biti tudi moč potresa, ki je te dni obiskal Japonsko.

EVROPA BO KMALU «SUHA»!

«Evropa mora biti do leta 1930. suha! To je naš visoki cilj!» Tako je te dni v Londonu izjavil predsednik velike ameriške protialkoholne družbe, ki stremi za tem, da vse države na svetu po ameriškem vzorcu najstrožje zabranijo vsako uživanje alkoholnih pijač.

Predsednik navedene družbe se piše Emil Hohental in je dospel v London s potovanja po državah srednje Evrope. Tekom treh mesecev je prepotoval Nemčijo, Italijo, Češkoslovaško, Avstrijo in Madžarsko, kjer je propagiral povsod na raznih konferencah boj proti alkoholu. Pravi, da je z vtisi svojega potovanja zadovoljen. Najbolj računa na avstrijsko republiko, katere bivši predsednik Hajniš je sam predsednik avstrijske protialkoholne zveze. V Nemčiji računa, da ga bodo podprli katoliški in protestantski duhovniki. V splošnem pa je v Nemčiji opaziti protialkoholno gibanje že tudi med tistimi sloji, ki so doslej smatrali popivanje za vsakdanjo potrebno stvar: med študenti in delavci.

Prva doslej «suha» država v Evropi je Finska, ki ne pusti uvažati nobenih opojnih pijač, sama pa ne rodi ničesar takega. V večini ostalih evropskih držav pa je popivanje po vojni strahovito razširjeno. Ali bo mogoče Evropo v alkoholnem oziru «izsušiti» tekom kratkih sedem let? Zdi se, da se bo dragi gospod Hohental iz Amerike malo razočaral.

VOJNE PRIKAZNI.

Med našim ljudstvom je ohranjenih mnogo pripovedi o prikaznih, ki so se prikazale pred početkom kake vojne ali tudi med vojnami. Mnogoteri stari ljudje, ki so jim v spominu še burna vojna leta 1848. ali pa 1866., vedo pripovedovati, kako so se na nebu prikazovala «božja znamenja», ki so napovedovala težke čase. Nekateri so takrat baje videli zvečer na vzhodu v rdečem sijaju dve drobni mrtvaški krsti, drugi zopet rdečo šibo, šibo božjo, tretji topove in puške. Včasih čujete tudi kakega starčka, ki se spominja, da so na Silvestrovo leta 1866. začeli padati na zemljo sneženi krvavi kosmiči... Takim pravljicam razumnik seveda ne more ver-

jeti, ker je to po naravnih zakonih nemogoče.

Prav zanimivo opisuje bivši nemški feldmaršal Hindenburg v nekem kolipskem časopisu čudno pikazen, ki jo je nemška armada kimalo po pričetku svetovne vojne opazovala pri Monasu. Angleške čete so napadale nemške strelske järke, toda Nemci so bili v premoči in so začeli Angleže poganjati nazaj. Naenkrat so Nemci nehali z zasledovanjem. Kaj se je zgodilo? Hindenburg pripoveduje, da so vsi nemški vojaki videli, da se za angleškimi strelskimi jarki množijo močne rezerve in da prihajajo Angležem nove, sveže čete na pomoč. V resnici pa ni bilo ničesar. Nemce je varala čudna optična pojava. Angleži so se čudili, da so Nemci tako nenadno ustavili napad, kajti angleške rezerve so prispele šele štiri dni pozneje...

Kot drug slučaj nerazumljive vojne prikazni navaja Hindenburg, da se je ob angleški obali, kjer so Nemci potopili angleško ladjo «Leinotes», večkrat prikazalo belo znamenje. Učenjaki so dokazali, da gre tu za čudno lomljenje solčnih žarkov. Toda nemški mornarji se še vedno s strahom izogibajo dotičnemu kraju. Menda zato, ker imajo slabo vest, saj se je z ladjo «Leinotes», ki je bila navaden potniški parnik, potopilo veliko število nedolžnih potnikov.

LOKAVOST ŽIVALI.

Vsem je znana lokavost lisice. Toda, ali že veste, kako zna lisica loviti vrane? Vleže se vznak in moli vse štiri od sebe, kakor bi bila mrtva. Vrane, pohlepne za plenom, prihitijo z veseljem krokanjem in se spustijo nanjo. Tedaj pa lisica v nenadnem skoku zamahne s šapo — in če je kaj zadela, ima sladko večerjo.

Še zanimivejše vedo lovci pripovedovati, kako si lisica zna trebiti bolhe. Izpuli si iz repa par dlak, ki jih drži v gobcu. Nato se poda v vodo. Počasi, počasi začne potapljati svoje telo, do vratu in končno do gobca. Bolhe bežijo pred vodo navzgor in se končno zberejo vse na dlakah, ki jih lisica drži v gobcu. Ko so tam zbrane, se lisica hitro potopi in nato skoči iz vode. Pregnala je svojo boljšo zalego.

Zajček je bojzljiva živalica in mu ne pripisujemo osobite inteligence. Toda malo je živali na svetu, ki bi znale delati tako ugodna in ljubka gnezda za svoje drobne mladiče kakor baš zajčke. Divji zajec vedno straži pred luknjo, zajklja pa jih neguje in doji, da je veselje. Čim zajčki odrastejo in začnejo iz luknje kukati v beli svet, jih stariša v mesečnih nočeh vodita na pašo. Naučita jih, da se drug za drugim vrstijo na straži. Čim mali «vahtar» začuti kaj sumljivega, udari z nogo ob tla in vsi korajžno pobegnejo v svoje zavetišče.

In kdo bi verjel, da zna mačka izvrstno loviti ribe! To je dandanes že popolnoma pozabljeno in se zdi neverjetno. Toda marsikje je še ohranjen pregovor: «Mačka bi rada ribo, pa v vodo ne mara!» Stari Egipčani so prav uspešno uporabljali mačke za ribji lov, pri čem tako kakor lovci dandanes pse v gozdu. Poleg mačk so še mnoge druge živali dobre ribovke. Samo izvežbati jih je treba.

Zanimiva je tudi statistika, koliko ljudskih žrtev pade v plen divjim živalim. Angleška vlada je nedavno o tem v Indiji zbrala podatke. Glasom teh so velike zveri v letu 1921. usmrtili 3360 ljudi. Najkrvoločnejši del odpade na tigre, ki so raztrgali 1523 ljudi. Leopardi so umorili 560, medvedi 69 ljudi itd. Toda mnogo nevarnejše kakor krvoločni roparji so kače. V letu 1921. so končale s svojim strupenim vjedom 19.396 ljudi. Indijci jih pobijajo na debelo, kajti angleška uprava plača za vsako kačjo glavo lepo nagrado, tako da jo ubijanje kač stane letno okrog 200 tisoč rupijev, ali v naši valuti: pet milijonov dinarjev.

Razno

× **Pred smrtno uro v aeroplanu.** Nedavno je v Londonu zbolela neka dama, doma iz Belgije. Zdravniki so izgubili vsako upanje in navzlic temu, da je bolnica bila pri polni zavesti, se je pričakovala smrt zaradi opešanja srca. Bogata Belgijka je izrekla kot svojo zadnjo željo, da naj jo takoj odpravijo domov v Bruselj, ker hoče umreti v krogu svoje obitelji. Ni preostalo drugo, kakor da so hitro pripravili aeroplan in naložili vanj bolnico. Tekom par ur je bolnica prispela domov in drugi dan res umrla v krogu svojih otrok.

× **Beg francoskih grešnic.** V Chermontu pri Parizu se nahaja poboljševalnica za dekleta, ki so zgodaj krenila s prave poti in si obtežile vest z raznovrstnimi zlodejstvi. Ko je nadzornica te dni pregledovala sobe zaprtih deklet v zavodu, sta jo nenadno popadli dve, zamašili ji usta, zvezali jo in ji vzeli ključke. Šele v zadnjem hipu sta dva vartarja opazila punt in alarmirala policijo, ki je komaj polovila devojke, ki so se že razpršile po hodnikih in vrtovih ter s strašno jezo prežale na stražnike. Nadzornico so rešili, a je bila že v nezavesti. Puntarska dekleta morajo sedaj delati seveda hudo pokoro.

× **Italijanski grof — dolgoprstež.** V Rimu je zadnje dni povzročila aretacija grofa Amadeja Delakroca veliko senzacijo. Grof je bil aretiran zaradi tatvine. Ukradel je v vili svojega sosedu 210 lir. Grof Delakroce je potomec ene najstarejših rimskih plemeniških obitelji, iz katere je potekel tudi papež Urban XIII. Njegovi sorodniki trdijo, da je pri grofu Amadeju opaziti zadnje čase znake abnormalnosti. Pri zasliševanju so izpovedali, da je tudi doma že zadnje tedne izmaknil razne dragocenosti, čeravno mu to ni bilo potrebno. Grof Amadej je torej postal kleptomani, tat, ki mu narava ne dá več miru in mora nekaj ukrasti, pa četudi le malenkost.

× **Krvavo zaslužena nagrada.** Od prevrata dalje je po vsej južni Srbiji in deloma na grškem ozemlju bil zloglasni bolgarski hajduk Vandev strah in trepet tamošnjega prebivalstva. Grozodejstva, ki jih je počenjal, se ne dajo popisati. Na njegovo glavo je grška vlada razpisala 200.000 drahem, naša pa 50.000 dinarjev. Toda vsa zasledovanja so ostala brezuspešna. Nedavno pa se je srbski komitski vojskoda Pandurski podal s svojimi tovariši, da iztakne razbojnika Vandeva in njegovo tolpo. Pričakal ga je na nekem klancu na planini Ograždeni. Prišlo je do strahovitega spopada na nož. Pandurski se je pognal v Vandeva in mu s silnim sunkom zagnal nož

v prsi. Ko je razbojniški poglavar padel, se je ostala četa razbežala, nekaj pa jih je obležalo mrtvih in ranjenih. Tudi Pandurski je bil ranjen, a je že okrevljal in te dni prejel 200.000 drahem in 50.000 dinarjev nagrade, ker je prebivalstvo rešil strašnega krvoloka Vandeva.

Za smeh in kratek čas

Ožbovt in ljubljanski muzej.

Ožbovt: «Čujte, gospod policaj, kako pa pridem najprej do muzeja?»

Policaj: E, našopati se dajte!»

Umesten odgovor.

Francoski kralj Henrik IV. se je rad šalil in s svojimi zafrkacijami ni štedil niti svojih najvišjih dostojanstvenikov. Nekoč je vprašal Basompjéra, svojega poslanika na španskem dvoru, ki se je po opravkih pripeljal na dvor v Pariz: «No, povejte nam, kako ste dospeli v Madrid?»

Poslanik začne razlagati: «Veličanstvo, jahal sem na malem osličku...»

«Oho, oho,» vzklikne kralj, «to je moral biti sijajen prizor: velik ošel na malem osličku!»

Toda gospod Basompjér mu mirno odgovrne: «Da, Veličanstvo, bil sem kakor vedno predstavnik Vašega Veličanstva!»

Amerikanska šaljiva uganka.

Neki velik njujorški dnevnik je nedavno prinesel šaljivo uganko, o kateri je ves Njujork cel teden smehljaje razpravljajal. Uganka se glasi:

«Marija je stara 24 let. Stara je dvakrat toliko kakor je bila stara njena sestra Ana, ko je Marija bila toliko stara kakor je zdaj Ana. Koliko je torej zdaj stara Ana?»

Ali boste razrešili uganko? Ugibajte!

Paviljon E — Prostor 24

„OLEUM“

d. z o. z.

industrijska trgovska družba

Pisarna: Pred škoftijo I (vis-à-vis magistrata)

LJUBLJANA

Amerikanska rafinirana vsakovrstna strojna olja — Amerikanska cilindrska olja — Amerikansko specialno letno in zimsko auto-olje — BENCIN — MAST za tehnične svrhe — Plinovo olje — Petrolej — Olja zoper prah — PARAFIN — Direktni import iz produktivnih dežel — Prvovrstna jedilna olja — Sirovine za usnjarne in mlarne

54

Veliko zalogo
poljedelskih strojev
priporoča

FRANC HITTI

Ljubljana, Sv. Martina c. 2.